

2001: Quina capitalitat cultural?

El PP podria decidir la capitalitat cultural del 2001, si no hi ha una decisió abans de març. Barcelona i València són les ciutats que hi opten. Però l'elecció de la capitalitat s'ha polititzat i ha obert l'enfrontament a les files del PP.

Dilluns, 15 de gener. A can Lleó More-ra, seu de la candidatura Barcelona Capital Cultural pel 2001, el regidor de Cultura, Joaquim de Nadal, deia que estava perplex i que hi estaria fins que el Govern espanyol no nominés la ciutat de Barcelona. No tenia gaires ganes de parlar-ne. Només va afegir que el govern esperava que la comissió europea definís la nova normativa

Marcelino Oreja, president de la Comissió Europea de Cultura, Rita Barberà, alcaldessa de València, i José Maria Aznar, president del Partit Popular. Aconseguir la preuada nominació de capitalitat cultural per al 2001 s'ha convertit en una lluita acarnissada entre els representants de les ciutats que hi competeixen.

sobre les capitalitats culturals, fet que s'hauria d'escaure d'aquí a un mes o mes i mig, i que segurament que les eleccions del 3 de març ajornarien la nominació fins a després dels comicis.

Vista la situació, una pregunta era obligada: si s'ajorna la nominació fins a després de les eleccions, la decisió, podria tenir-la el PP. Això pot ser desfavorable per a Barcelona? La resposta fou aquesta: "No es pot saber. De fet, el PP ens fa costat, de moment. Ahir, a Copenhaguen, Marcelino Oreja, president de la Comissió Europea de Cultura, donava suport a la nostra candidatura. Va dir que teníem moltes possibilitats i que ell lluitaria perquè l'aconseguíssim". Aquestes moderades declaracions, Nadal les feia en el marc de la presentació del primer fòrum internacional, *La cultura en el món que ve*, que la candidatura de Barcelona organitza del 13 al 16 de febrer. Un certamen internacional, en què participaran intel·lectuals europeus de primera línia. Aquesta és una activitat que es va començar a treballar el mes de juliol del 1995, amb una motivació clara: calia mantenir viva la candidatura després de la decepció de veure que el consell de ministres del 30 de juny, que va nominar Sant Jaume de Galícia per a l'any 2000, no va fer el mateix amb Barcelona per al 2001.

Dimarts dia 16. Rita Barberà, alcaldessa de València, estava indignada. Com podia dir Oreja, membre del comitè executiu del PP, que donaria suport a la candidatura de Barcelona, quan València també optava al 2001? Doncs, ella en diria una de més grossa i contundent: "És claríssim que José M. Aznar, president del PP i pròxim president del govern, aposta per València". Barberà obria la batalla política, però una batalla que es feia entre les files del PP.

Dimarts 17. Fonts acostades a José M. Aznar suavitzaven les declaracions de Rita Barberà, dient que ni el Partit Popular ni Aznar no es plantejaven de donar suport a una ciutat contra una altra. Per la seva banda, Enric Llacalle, cap del PP a l'Ajuntament de Barcelona, i Josep M. Trias de Bes, número u del PP per Barcelona, feien costat obertament a la candidatura catalana. A més, aquest mateix dia, Marcelino Oreja contestava públicament a Rita Barberà: "Des de fa dos mesos Maragall ha insistit perquè conegui la candidatura de Barcelona. M'ha enviat papers i maquetes del projecte. En canvi, de València, no en sabia res, ningú no em va informar que també aspirava a la capitalitat. Quan Rita Barberà em va telefonar demanant-me explicacions li vaig dir que fes campanya per València com fa Maragall per Barcelona. Que comencés a moure's, perquè Barcelona, sense saber si serà l'elegida, ja ens ha enviat el projecte".

La batalla al si de les files del PP ha posat en

evidència també que la nominació de la capitalitat cultural es pot determinar no pas pel projecte presentat, sinó sobretot per interessos polítics. Ferran Mascarell, director de l'oficina de la candidatura de Barcelona, ho apuntava en una entrevista feta el juliol passat (17-7-95) quan afirmava: "El problema no és de competir amb diverses ciutats per guanyar o perdre, sinó de saber quines són les regles de joc: si són només de caràcter cultural, si de caràcter cultural i polític, o si de caràcter estrictament polític". Recordant aquestes declaracions, avui Mascarell diu: "Tal com insinuava, la qüestió és que no s'ha aclarit el fons de les regles de joc. Sempre ens havien dit que eren d'ordre cultural, però els fets indiquen que han deixat que tot es convertís en un afer de dialèctica partidista, quan hauria de ser de substrat cultural. I, és clar, si era un afer estrictament polític, ens ho haurien d'haver dit abans, perquè no hauríem pas fet l'esforç que hem fet".

La jugada d'Alborch. Però el cas és que les raons polítiques, ja fa temps que corquen la nominació. Persones que coneixen bé la ministra de Cultura, Carme Alborch, asseguren que, si avui Barcelona encara no ha estat nominada és perquè Alborch ho ha blocat. La ministra va assegurar que a la fi de novembre el govern espanyol nominaria Barcelona. "No us preocupeu, en el pròxim consell de ministres, hi inclouré el cas. L'aprovació és al caure". Això és el que va dir a Pasqual Maragall en la inauguració del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el 28 de novembre, i el que li va repetir a mitjan desembre, quan Alborch va tornar a Barcelona per inaugurar la secció d'art romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Ha passat un mes i la decisió del govern continua blocada. I amb l'argument que la normativa encara no ha estat fixada (va ser ella qui, al si del consell de ministres de cultura europeus, va proposar el canvi de normativa de les capitalitats culturals a partir del 2001), ha posposat la decisió, tot i que no n'és condició imprescindible i que els altres països europeus ja han nominat les seves ciutats.

Però ara la ministra Carme Alborch no pot nominar Barcelona. Perquè en les eleccions generals vinents és el número dos de la llista per València, darrere Ciprià Císcar. El seu electorat no entendria la decisió i se li podria girar contra, sense comptar amb la instrumentalització política que en faria el PP al País Valencià. Alhora, tampoc no ha pogut nominar la ciutat de València per al 2001, perquè aquesta candidatura, que en principi optava a ser capital cultural del 2000, ha viscut una història plena d'entrebancs.

La capitalitat de València va començar amb mal peu, quan l'alcaldia, llavors governada pel Partit Popular i Unió Valenciana, va engegar

RAFA GIL

la proposta. Els partits de l'oposició, el PSPV i Esquerra Unida, no van abonar la candidatura. Sense el consens municipal, la proposta no podia tirar endavant, perquè la normativa comunitària exigeix que tots els partits del consistori hi donin suport unànimement. L'alcaldeessa va encarregar, no gensmenys, un primer projecte a Manuel Àngel Conejero, actual i polèmic director artístic dels Teatres de la Generalitat, i al filòsof conservador Àngel Gómez Ortihuela. El primer esborrany era un text molt estret de mires, que tenia per únic referent la rememoració de les passades glòries del segle XV.

Els moviments de la candidatura eren lents i poc consistents. Els dies anaven passant i la data de la nominació de la candidatura per al 2000 era cada vegada més a prop. Finalment va arribar el consens polític i també un cert consens social. L'oposició va cedir, quan va poder incloure en l'elaboració del projecte Antoni Tordera, filòleg i vice-rector de Cultura de la Universitat de València. Tordera i Ortihuela foren els encarregats d'elaborar-lo. El 29 de desembre del 1994 l'Ajuntament de València, per unanimitat, votava en favor de la presentació de la candidatura.

"El *Proyecto de la candidatura Valencia 2000 Capital Europea de la Cultura*, —comenta Antoni Tordera— explicava la història de la ciutat i de la cultura valenciana, i alhora aportava un apartat sobre infraestructures, les existents, com l'IVAM, i les que hi havia en projecte, com la Ciutat de la Ciència. La proposta també buscava un equilibri entre la part lúdica i la reflexió. I apuntàvem quatre grans punts que havien d'aglutinar les propostes: democràcia, paper de la intel·ligència a la fi del mil·lenni, fi de les ciutats en el canvi de mil·lenni i festa d'Europa". Però el document, de 146 pàgines, era més que res un avantprojecte:

Ferran Mascarell, director de l'oficina de la candidatura de Barcelona. Afirma que tota aquesta polèmica ha sorgit per problemes polítics i no culturals, que són els que realment importen en una qüestió com aquesta.

els objectius i les propostes de la candidatura només ocupaven una quinzena de pàgines. La resta de planes eren destinades a enumerar hotels, restaurants, orxateries, oferta cultural, fires i festes locals.

A la fi de juny del 1995, pocs dies abans que el consell de ministres proposés la ciutat de Sant Jaume de Galícia, Rita Barberà va anar a Madrid per presentar el projecte. Però en aquell moment, tothom sabia que el feble consens social sobre la candidatura s'havia trencat, i és que les universitats s'havien retirat del projecte, en protesta per la voluntat de l'alcalde de derogar el decret d'homologació dels títols de català (derogació feta efectiva la darrera setmana de desembre). Segons Tordera: "La universitat se'n va desmarcar. És clar, no podíem participar en un projecte cultural proposat per l'Ajuntament, quan aquesta mateixa institució posa en qüestió el caràcter científic de la universitat". Per la seva banda, PSPV i EU continuen abonant la candidatura, però des de posicions crítiques. Vicent Soler, responsable de cultura del grup socialista de l'Ajuntament, considera decebedora la poca feina efectuada fins ara per la comissió especial de la capitalitat.

Un cop nomenada la ciutat de Sant Jaume de Galícia per al 2000, l'Ajuntament de València va donar per entès que el projecte passava al 2001. Però la comissió de la candidatura, dirigida per Manuel Tarancon, actual president de la Diputació de València, va quedar del tot aturada. Des de fa unes setmanes Tarancon no deixa de dir que aviat hi haurà notícies de la candidatura, però passen els dies i les novetats no es veuen. A sobre, la candidatura ha perdut un dels projectes que més ressò tenien: la Ciutat de la Ciència.

I ara, què? Tothom dona per fet que la nominació no serà fins després del 3 de març. Però el govern socialista encara podria designar una de les dues ciutats, en el període que s'allarga fins el 27 de març, data de constitució de les noves corts espanyoles. També podria passar que fos un govern en minoria, dirigit per José M. Aznar, qui hagués de prendre la decisió. En aquesta situació, CiU podria tenir-hi un paper important, si, amb vista a un hipotètic acord amb el PP, en feia una condició *sine qua non*. Llavors seria Aznar qui es trobaria al mig de les tenalles, entre Pujol i Rita Barberà. L'alcaldeessa demana suport incondicional a la seva candidatura, encara que, el que és ara, aquests dos dirigents del PP no passen un moment gaire dolç. Aznar se sent molest amb Barberà, perquè no ha volgut encapçalar la llista per la ciutat de València.

En fi, d'aquí a uns mesos podria reproduir-se una escena semblant a la viscuda aquesta setmana passada.

Montserrat Serra